

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΟΓΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΦΙΛΟΠΡΟΟΔΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΥΜΗΤΤΟΥ

Διεθνές Επιστημονικό Συνέδριο

ΣΜΥΡΝΗ

Η ανάπτυξη μιας μητρόπολης
της Ανατολικής Μεσογείου
(17ος αι.-1922)

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ

20-23 Σεπτεμβρίου 2012
ΑΘΗΝΑ - ΥΜΗΤΤΟΣ

ΧΩΡΟΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ: Κτήριο Φιλοπρόοδου Ομίλου Υμηττού,
Ανδρέα Λεντάκη-Αμισσού-Σμύρνης,
17237, Υμηττός

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

ΦΙΛΟΠΡΟΔΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΥΜΗΤΤΟΥ
Φ.Ο.Υ.

ΔΙΕΘΝΕΣ
ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

ΣΜΥΡΝΗ

Η ανάπτυξη μιας μητρόπολης
της Ανατολικής Μεσογείου
(17ος αι.-1922)

20-23 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ 2012

ΑΙΘΟΥΣΑ ΕΚΔΗΛΩΣΕΩΝ ΦΙΛΟΠΡΟΔΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΥΜΗΤΤΟΥ
ΑΜΙΣΣΟΥ, ΣΜΥΡΝΗΣ & Α. ΛΕΝΤΑΚΗ, ΥΜΗΤΤΟΣ

ΕΝΑΡΞΗ: ΠΕΜΠΤΗ 20 ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΥ, 19.00

ΚΕΝΤΡΟΝ ΕΡΕΥΝΗΣ
ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΛΑΟΓΡΑΦΙΑΣ
ΤΗΣ ΑΚΑΔΗΜΙΑΣ ΑΘΗΝΩΝ

Ηπίτου 3, Αθήνα, Τηλ. 210 3664751, -752,
210 3318042, www.kentrolaografias.gr

ΦΙΛΟΠΡΟΔΟΣ
ΟΜΙΛΟΣ ΥΜΗΤΤΟΥ

Α. Λεντάκη - Αμισσού - Σμύρνης, Πλ. Υμηττού
Τηλ. 210-7625856, www.foymittos.blogspot.com

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

Πρόεδρος:

Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, Διευθύντρια του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας

Γραμματείς και συντονιστές συνεδρίου:

Ιωάννης Καραχρήστος, Ερευνητής του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας

Παρασκευάς Ποτηρόπουλος, Ερευνητής του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας

Μέλη:

Ευάγγελος Καραμανές, Ερευνητής του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας

Ζωή Μάργαρη, Ερευνήτρια του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας

Ιωάννης Πλεμμένος, Ερευνητής - Μουσικός του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας

Το Κέντρον Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών σε συνεργασία με τον Φιλοπόροδο Όμιλο Υμηττού διοργανώνουν επιστημονικό συνέδριο στον Υμηττό στις 20-23 Σεπτεμβρίου 2012 με θέμα:

Σμύρνη: Η ανάπτυξη μιας μητροπόλης της Ανατολικής Μεσογείου (17^{ος} αι. - 1922)

Αφορμή για τη διοργάνωση του συνεδρίου στάθηκε η συμπλήρωση 90 χρόνων από την καταστροφή της Σμύρνης. Ωστόσο, ο θεματικός άξονας του Συνεδρίου είναι η αστική ανάπτυξη της πόλης, η θέση της και ο ρόλος της στον χώρο της Ανατολικής Μεσογείου από τον 17ο αιώνα ως την καταστροφή της, το 1922.

Στο συνέδριο θα λάβουν μέρος καταξιωμένοι επιστήμονες από πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας και του εξωτερικού με πρωτότυπες επιστημονικές ανακοινώσεις. Στο κέντρο του ενδιαφέροντος θα βρίσκεται η ελληνορθόδοξη κοινότητα της Σμύρνης, ο ρόλος της στη ζωή της πόλης και οι σχέσεις της με τις υπόλοιπες εθνοπολιτισμικές ομάδες εντός των παρακάτω θεματικών ενοτήτων:

- Λαϊκός πολιτισμός εντός του αναπτυσσόμενου αστικού πλαισίου της Σμύρνης
- Οικιστική ανάπτυξη
- Ζητήματα κοινωνικής και κοινοτικής οργάνωσης
- Αστική κοινωνικότητα (σύλλογοι, λέσχες)
- Θέατρο, μουσική, τέχνες
- Δημογραφία και μεταναστευτικές κινήσεις
- Οικονομία, εμπόριο, ναυτιλία
- Εκπαίδευση
- Ιδεολογίες
- Εκδόσεις

Η *Μικρασιατική Καταστροφή* αποτελεί ένα από τα γεγονότα που σηματοδοτούν την εθνική ιστορία και οι συνέπειές της, στις πραγματικές και τις συμβολικές τους διαστάσεις, επηρεάζουν τη σύγχρονη ελληνική πραγματικότητα. Αναμφισβήτητα, μέχρι τώρα η προσφυγική εμπειρία -οι διαδικασίες ένταξης των προσφύγων στην ελληνική κοινωνία, η προσφυγική ταυτότητα και μνήμη- λειτουργεί ως φίλτρο που διηθίζει την οπτική για τον μικρασιατικό Ελληνισμό. Ωστόσο, η συνολική επιστημονική διερεύνηση του πολιτισμού και της ιστορίας της Μικράς Ασίας εξακολουθεί να παραμένει ζητούμενο. Σε αυτό το πλαίσιο επιλέξαμε να εστιάσουμε το ενδιαφέρον μας στη μελέτη της Σμύρνης, η οποία εξάλλου αποτελεί μια από τις ιδιαίτερες περιπτώσεις τόσο ως πόλη όσο και ως συμβολικός τόπος.

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ

ΠΕΜΠΤΗ 20 Σεπτεμβρίου 2012

- 18.00-19.00 **Εγγραφή συνέδρων**
(Για τις ημέρες Παρασκευή 21 έως Κυριακή 23 Σεπτεμβρίου, οι σύνεδροι μπορούν να εγγραφούν κατά τη διάρκεια των εργασιών του συνεδρίου)
- 19.00-20.45 **Έναρξη συνεδρίου**
- Πρόεδρος:** **Στέφανος Δ. Ήμελλος**, Ακαδημαϊκός, Επόπτης του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
- 19.00-19.45 **Χαιρετισμοί**
Στέφανος Δ. Ήμελλος, Ακαδημαϊκός
Λένα Γιακουμάκη - Ρούσσου, Πρόεδρος του Φιλοπρόοδου Ομίλου Υμηττού
Ευάγγελος Τσίρκας, Πρόεδρος της Ένωσης Σμυρναίων
- 19.45-20.00 **Εισαγωγή στο Συνέδριο**
Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη, Διευθύντρια του Κέντρου Ερεύνες της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
- 20.00-20.30 **Εναρτηρία Ομιλία**
Όλγα Κατσιαρδή-Hering, Καθηγήτρια Ιστορίας Νέου Ελληνισμού του Πανεπιστημίου Αθηνών: Σμύρνη: σταυροδρόμι γεωοικονομικών, κοινωνικών, πολιτιστικών αλλαγών, τέλος 18ου-αρχές 20ού αι.

20.30 Μουσική εκδήλωση:

Τα 8 Μικρασιάτικα τραγούδια του Γιάννη Κωνσταντινίδη,
με το Χορωδιακό Εργαστήρι Αθηνών,
υπό τη διεύθυνση του Σταύρου Μπερλή

- 21.00 **Δεξίωση υποδοχής των συνέδρων**

ΠΑΡΑΣΚΕΥΗ 21 Σεπτεμβρίου 2012

Πρωινή συνεδρία

- Πρόεδρος:** Παρασκευάς Ποτηρόπουλος
- 10.00-10.20 **Βασίλης Δημητριάδης**, Όψεις της περιοχής της Σμύρνης: από τον Όθωνα μέχρι τον Κριμαϊκό πόλεμο (1830–1853)
- 10.20-10.40 **Διονύσης Μουρελάτος**, Το ταξίδι του βυζαντινολόγου Γ. Λαμπάκη στη Μ. Ασία. Η χριστιανική κοινότητα της Σμύρνης και τα μνημεία

- 10.40-11.00 **Βίλμα Χαστάογλου-Μαρτινίδη**, Ο μετασχηματισμός του θαλασσιού μετώπου της Σμύρνης: Έργα και όψεις του κοσμοπολίτικου εκσυγχρονισμού, 1860-1910
- 11.00-11.20 **Αλέκα Καραδήμου-Γερολύμπου**, Όψεις του αστικού χώρου της Σμύρνης πριν και μετά από την καταστροφή. Εμμονές και ρήξεις
- 11.20-11.40 Συζήτηση

11.40-12.10 Καφές

Μεσημβρινή συνεδρία

Πρόεδρος: Κωνσταντίνος Σαμάντης

- 12.10-12.30 **Εύα Αχλάδη**, Ο Σύλλογος Μικρασιατών η *Ανατολή* και το πρόγραμμα «εθνικής διαπαιδαγώγησης» των Ελληνορθόδοξων της Μικράς Ασίας
- 12.30-12.50 **Δημήτρης Καμούζης**, Η γυναικεία εκπαίδευση και ο γλωσσικός εξελληνισμός των Ρωμιών της Μικράς Ασίας: Το «Ομήρειον Παρθενοναγωγείον» Σμύρνης (1881-1922)
- 12.50-13.10 **Χρυσόθεμις Σταματοπούλου-Βασιλάκου**, Το θέατρο στην ελληνόφωνη εκπαίδευση της Σμύρνης και η παιδαγωγός Σαπφώ Λεοντιάς
- 13.10-13.30 Συζήτηση

13.30-15.00 Γεύμα για τους συνέδρους

Απογευματινή συνεδρία

Πρόεδρος: Ιωάννης Καραχρήστος

- 17.00-17.20 **Elena Frangakis-Syrett**, The Role of Capital and Credit in the Trade of Smyrna in the 18th century
- 17.20-17.40 **Κατερίνα Παπακωνσταντίνου**, Η ελληνική εμπορική ναυτιλία στο λιμάνι της Σμύρνης τον 18ο αιώνα
- 17.40-18.00 **Μαρία-Χριστίνα Χατζηϊωάννου**, Η συγκρότηση των χριστιανικών εμπορικών δικτύων στην οθωμανική Σμύρνη, 18ος-19ος αιώνες
- 18.00-18.20 Συζήτηση

18.20-18.50 Καφές

Βραδινή συνεδρία

Πρόεδρος: Παναγιώτης Καμηλάκης

- 18.50-19.10 **Βασιλική Αμωράτη**, Πέρα από τον κυρίαρχο αστικό χαρακτήρα: Εξερευνώντας την αγροτική ζωή των Ελληνορθόδοξων κατοίκων Σμύρνης στα τέλη του 19ου και τις αρχές 20ού του αιώνα
- 19.10-19.30 **Γιώργος Καραμπελιάς**, Ο «καημός της ρωμιοσύνης» – η Σμύρνη ως η επιτομή ενός επιβεβλημένου μεταπρατισμού
- 19.30-19.50 **Σ. Μοχάματ Σαριάτ-Παναχί**, Η αντίδραση της ελληνικής κοινότητας της Σμύρνης σε περιπτώσεις φυσικών καταστροφών και επιδημιών
- 19.50-20.10 Συζήτηση

Δείπνο

ΣΑΒΒΑΤΟ 22 Σεπτεμβρίου 2012

Πρωινή συνεδρία

Πρόεδρος: Γεώργιος Καραχάλιος

- 10.00-10.20 **Γιώργος Τζεδόπουλος**, Συνύπαρξη και ανταγωνισμός στη Σμύρνη του 17ου αιώνα: Ο διαμφισβητούμενος τόπος του μαρτυρίου
- 10.20-10.40 **Ιωάννης Καραχρήστος**, Μετανάστευση από Καππαδοκία και Πισιδία προς τη Σμύρνη, 18ος αι. - 1922: Μεταναστευτικές στρατηγικές και πρακτικές διαχείρισης της μεταναστευτικής εμπειρίας
- 10.40-11.00 **Παναγιώτης Καμηλάκης**, Επαγγέλματα και συντεχνίες στη Σμύρνη, 19ος-αρχές 20ού αι.
- 11.00-11.20 **Μιχάλης Βαρλάς**, Σμύρνη, το λιμάνι της ευκαιρίας
- 11.20-11.40 Συζήτηση

11.40-12.10 Καφές

Μεσημβρινή συνεδρία

Πρόεδρος: Σαχίνογλου Ελευθερία

- 12.10-12.30 **Ζωή Ρωπαΐτου**, Η Ελληνική κοινότητα της Σμύρνης μέσα από έναν Οδηγό της πόλης του 1877 (έκδοσις Αμαλθείας)
- 12.30-12.50 **Λάζαρος Βλαδίμηρος**, Οι Έλληνες γιατροί της Σμύρνης: Φορείς και εκφραστές μιας ιατρικής με κοινωνικό πρόταγμα
- 12.50-13.10 **Βαγγέλης Κεχειώτης**, Ποιος κυβερνά αυτή την κοινότητα; Αντιπαραθέσεις και συμβιβασμοί στις διαδικασίες εκπροσώπησης των ελληνορθόδοξων της Σμύρνης στις αρχές του 20ού αι.
- 13.10-13.30 **Δημήτρης Σταματόπουλος**, Ορθόδοξη Εκκλησία και έλεγχος του ιδιωτικού χώρου. Η περίπτωση της Σμύρνης
- 13.30-13.50 Συζήτηση

14.00-15.30 Γεύμα για τους συνέδρους

Απογευματινή συνεδρία

Πρόεδρος: Ζωή Μάργαρη

- 17.00-17.20 **Ιωάννης Πλεμμένος**, Από το κλασικό παρελθόν στο Οθωμανικό παρόν: Η διαχείριση της εικόνας της Σμύρνης στην ευρωπαϊκή δραματική και λογοτεχνική παραγωγή (17ος-20ός αι.)
- 17.20-17.40 **Λευτέρης Τσικουρίδης**, Ευρωπαϊκές επιρροές στη μουσική της Σμύρνης στα τέλη του 19ου αιώνα
- 17.40-18.00 **Γιώργος Κωσταντζός**, Η γέννηση και εξέλιξη της λόγιας μουσικής στη Σμύρνη: Καταγραφές, επιρροές, συνθέτες.
- 18.00-18.20 Συζήτηση

18.20-18.50 Καφές

Βραδινή συνεδρία

Πρόεδρος: Ιωάννης Πλεμμένος

- 18.50-19.10 **Basma Zerouali**, Σύμωρη: «ξεχωριστή περίπτωση» στην Ανατολική Μεσόγειο του μακρού 19ου αιώνα
- 19.10-19.30 **Μαρία Ανδρουλάκη**, Από τη Σύμωρη στη Ρόδο: Μουσικά δίκτυα και δημιουργικότητα με αφετηρία το τραγούδι «Μια Σμυρνιά στο παραθύρι»
- 19.30-19.50 **Ζωή Μάργαρη**, «Ετ' ήταν στη Σύμωρη μουρέλιμ»: Ενθυμήματα της μουσικοχορευτικής ζωής της Σύμωρης στη Λέσβο
- 19.50.-20.10 Συζήτηση

20.30 Μουσική εκδήλωση:

Τραγούδια της Σύμωρης από τις καταγραφές του L.A. Bourgault-Ducoudray

Πρώτο μέρος

Κατερίνα Τσίτσα, πιάνο

Αναστασία Τζιλιάνου, τραγούδι

Δεύτερο μέρος

Χρήστος Τσιαμούλης, τραγούδι - ούτι

Δείπνο

ΚΥΡΙΑΚΗ 23

Πρωινή συνεδρία

Πρόεδρος: Μαρία Ανδρουλάκη

- 10.00-10.20 **Ελένη Γαβρά**, Πολιτισμικό και οικιστικό απόθεμα των ελληνικών κοινοτήτων της Μ. Ασίας
- 10.20-10.40 **Αλέκος Φλωράκης**, Σμυρνιοί προσκυνητές στην Παναγιά της Τήνου
- 10.40-11.00 **Ιωάννα Πετροπούλου**, Βιβλίων περιπέτειες : μια επιχείρηση διάσωσης
- 11.00-11.20 **Αθανάσιος Καραθανάσης**, Η κίνηση του βιβλίου στη Σύμωρη την περίοδο 1800-1820

11.20-11.40 Καφές

Πρόεδρος: Ευάγγελος Καραμανές

- 11.40-12.00 **Παρασκευάς Ποτηρόπουλος**, Στοιχεία παράδοσης και νεωτερικότητας στον λαϊκό πολιτισμό της Σύμωρης
- 12.00-12.20 **Renee Hirschon-Φιλιππάκη**, Τοπικές διαφοροποιήσεις στον πολιτισμό της Μικράς Ασίας μέσα από τις αναμνήσεις των μικρασιατών προσφύγων
- 12..20-12.40 **Αικατερίνη Πολυμέρου-Καμηλάκη**, Η Σύμωρη και το έργο του ζωγράφου Θεόφιλου Χατζημιχαήλ
- 12.40-13.00 Συζήτηση

Συντονιστής: Νίκος Καραπιδάκης

13.10-14.30 **Στρογγυλό τραπέζι:** Η προσφυγική μνήμη ως εμπειρία στον Λόγο και την Τέχνη

14.30-14.45 Συμπεράσματα και κλείσιμο συνεδρίου

14.45 **Αποχαιρετιστήριο γεύμα**

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΣΥΝΕΔΡΩΝ

Όνοματεπώνυμο	ΙΔΙΟΤΗΤΑ
Μαρία Ανδρουλάκη	Ερευνήτρια-Μουσικός, Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
Βασιλική Αμωράτη	Υποψήφια δρ. Ιστορίας, Πανεπιστήμιο Βοσπόρου (Κωνσταντινούπολη)
Εύα Αχλάδη	Πανεπιστήμιο Αθηνών, Τμήμα Τουρκικών και Σύγχρονων Ασιατικών Σπουδών
Μιχάλης Βαρλάς	Ιστορικός, Υπεύθυνος Τμήματος Γενεαλογίας και Προφορικής Ιστορίας του Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού
Λάζαρος Βλαδίμηρος	Γιατρός
Ελένη Γαβρά	Επίκουρος Καθηγήτρια, Τμήμα Βαλκανικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Βασίλης Δημητριάδης	Υποψήφιος δρ. Ιστορίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Παναγιώτης Καμηλάκης	Ερευνητής (τ.), Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
Δημήτρης Καμούζης	Ερευνητής, Κέντρο Μικρασιατικών Σπουδών
Αλέκα Καραδήμου- Γερολύμπου	Καθηγήτρια, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Αθανάσιος Καραθανάσης	Καθηγητής, Τμήμα Ποιμαντικής και Κοινωνικής Θεολογίας, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Γιώργος Καραμπελιάς	Συγγραφέας - εκδότης
Ιωάννης Καραχρήστος	Ερευνητής, Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών

Όλγα Κατσιαρδή-Hering	Καθηγήτρια Ιστορίας Νέου Ελληνισμού, Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας, Πανεπιστήμιο Αθηνών
Βαγγέλης Κεχριώτης	Επίκουρος Καθηγητής, Πανεπιστήμιο Βοσπόρου (Κωνσταντινούπολη)
Γιώργος Κωστάντζος	Μουσικολόγος
Ζωή Μάργαρη	Ερευνήτρια, Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
Διονύσης Μουρελάτος	Μεταδιδακτορικός υπότροφος Πανεπιστημίου Αθηνών
Μοχάμετ Παναχί	Ιστορικός, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών, Διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Βοσπόρου (Κωνσταντινούπολη)
Κατερίνα Παπακωνσταντίνου	Ιστορικός, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών, διδάσκουσα στο Ελληνικό Ανοικτό Πανεπιστήμιο
Ιωάννα Πετροπούλου	Ιστορικός
Ιωάννης Πλεμμένος	Ερευνητής-Μουσικός, Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
Αικατερίνη Πολυμέρου- Καμηλάκη	Διευθύντρια του Κέντρου Ερεύνης της Ελληνικής Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
Παρασκευάς Ποτηρόπουλος	Ερευνητής, Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
Ζωή Ρωπαΐτου	Ερευνήτρια (τ.), Κέντρο Λαογραφίας της Ακαδημίας Αθηνών
Δημήτρης Σταματόπουλος	Επίκουρος Καθηγητής, Τμήμα Βαλκανικών, Σλαβικών και Ανατολικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Χ. Σταματοπούλου- Βασιλάκου	Καθηγήτρια, Τμήμα Θεατρικών Σπουδών Πανεπιστημίου Αθηνών
Γιώργος Τζεδόπουλος	Ιστορικός, Δρ. Πανεπιστημίου Αθηνών, Ερευνητής Ιδρύματος Μείζονος Ελληνισμού

Λευτέρης Τσικουρίδης	Λέκτορας, Τμήμα Μουσικής Επιστήμης και Τέχνης, Πανεπιστήμιο Μακεδονίας
Έλενα Φραγκάκη-Syrett	Professor of Economic History, Queens College and The Graduate Center, City University of New York
Αλέκος Φλωράκης	Δρ. Εθνολόγος – Λαογράφος
Μαρία Χριστίνα Χατζηϊωάννου	Διευθύντρια Ερευνών, Ινστιτούτο Ιστορικών Ερευνών /Εθνικό Ίδρυμα Ερευνών
Βίλμα Χαστάογλου-Μαρτινίδη	Καθηγήτρια, Τμήμα Αρχιτεκτόνων, Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης
Basma Zerouali	Δρ. Institut des Langues et Civilizations Orientales, Επιστημονική συνεργάτης της École française d'Athènes
Renee Hirschon-Φιλιππάκη	Senior research fellow, St. Peter's College, University of Oxford